

Baseline-registrering af dagsommerfugle i Rummelborg Dam (Gribskov)

Forfattere: Emil Blicher Bjerregård og Peer Ravn
Butterfly Conservation Denmark - Biodiversity Matters

Titel: Baseline-registrering af dagsommerfugle i Rummelborg Dam
(Gribskov)

Forfattere: Emil Blicher Bjerregård og Peer Ravn

Ansvarshavende redaktør: Butterfly Conservation Denmark

Udgivelsesår: 2021

Forsidefoto: Spættet Bredpande

Rapporten er publiceret på www.nationalparkkongernesnordsjaelland.dk

Udarbejdet for Nationalpark Kongernes Nordsjælland

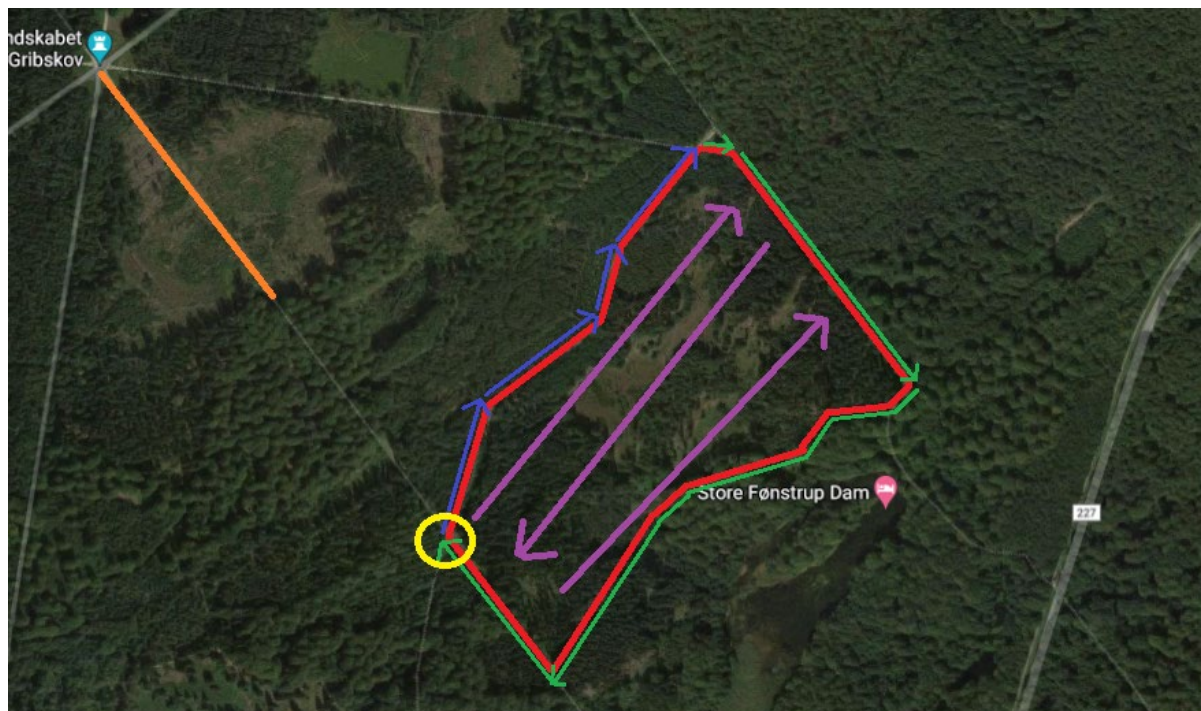
Gengivelse er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Bedes citeret: Bjerregård & Ravn, 2021, Baseline-registrering af
dagsommerfugle i Rummelborg Dam (Gribskov). Butterfly Conservation
Denmark

Indhold

Metode	2
Overvågning i 2021	2
Transekt 1 – 9/5.....	2
Transekt 2 – 30/5.....	3
Transekt 3 – 20/6.....	3
Monitering uden for projektområdet.....	4
Plejetiltag og indsatser for dagsommerfugle ved Rummelborg Dam	4
Lysåben skov.....	4
Skovgræsning	6
Brede skovveje	6
Naturlig hydrologi	7

Metode

Figur 1. Transekrute inden for projektområdet. © Emil Blicher Bjerregård

Rød markerer projektområdets afgrænsning.

Gul markerer begyndelsespunktet for transekten.

Blå markerer første rute på transekten. Denne rute gennemgås 4 gange frem og tilbage, da dette er det primære forekomstområde for Spættet Bredpande inden for projektområdet. Denne gennemgås først.

Grøn markerer yderområdet i forlængelse af den blå markering. Denne gennemgås efter blå rute.

Lilla markerer. Der gennemgås brede transekter i alt 3 gange frem og tilbage gennem projektområdet. Alle 3 transekter gennemgås i zig-zag spor fra side til side for at dække hele området ind.

Orange markerer levested for Spættet Bredpande uden for projektområdet, som også er monitoreret i forbindelse med projektet, for at holde styr på bestanden i området.

Overvågning i 2021

Transekt 1 – 9/5

Artsnavn	Videnskabeligt artsnavn	Antal
Citronsommerfugl	<i>Gonepteryx rhamni</i>	2
Stor Kålsommerfugl	<i>Pieris brassicae</i>	1
Grønåret Kålsommerfugl	<i>Pieris napi</i>	3
Aurora	<i>Anthocharis cardamines</i>	9
Nældens Takvinge	<i>Aglais urticae</i>	1
Dagpåfugleøje	<i>Aglais io</i>	18
Nældesommerfugl	<i>Araschnia levana</i>	2
Skovrandøje	<i>Pararge aegeria</i>	5

Tabel 2. Resultater for første transekt.

Transekt 2 – 30/5

Artsnavn	Videnskabeligt artsnavn	Antal
Citronsommerfugl	<i>Gonepteryx rhamni</i>	3
Stor Kålsommerfugl	<i>Pieris brassicae</i>	2
Grønåret Kålsommerfugl	<i>Pieris napi</i>	4
Aurora	<i>Anthocharis cardamines</i>	3
Nældens Takvinge	<i>Aglais urticae</i>	2
Dagpåfugleøje	<i>Aglais io</i>	14
Det Hvide C	<i>Polygonia c-album</i>	1
Nældesommerfugl	<i>Araschnia levana</i>	6
Skovrandøje	<i>Pararge aegeria</i>	12
Okkergul Randøje	<i>Coenonympha pamphilus</i>	2

Tabel 2. Resultater for anden transekt.

Transekt 3 – 20/6

Artsnavn	Videnskabeligt artsnavn	Antal
Stor Bredpande	<i>Ochlodes sylvanus</i>	8
Grønåret Kålsommerfugl	<i>Pieris napi</i>	2
Nældens Takvinge	<i>Aglais urticae</i>	10
Dagpåfugleøje	<i>Aglais io</i>	3
Græsrønde	<i>Maniola jurtina</i>	21
Engrønde	<i>Aphantopus hyperantus</i>	2
Okkergul Randøje	<i>Coenonympha pamphilus</i>	4

Tabel 3. Resultater for tredje transekt.

Figur 2. Spættet Bredpande (*Pyrgus malvae*), Stenholts Indelukke, Gribskov (NEZ) d. 9/5 - 2021. © Emil Blicher Bjerregård

Monitering uden for projektområdet

Det lykkedes desværre ikke at registrere Spættet Bredpande inden for projektområdet inden for de 3 transekter. Resultaterne fordelte sig på 13 andre arter dagsommerfugle. Bestanden er ekstremt fåtallig i området, og ingen andre amatør-entomologer har registreret arten i området i 2021, på trods af enkelte fund i 2018, 2019 og 2020 fra den blå rute. Til gengæld lykkedes det i 2021 at finde arten på den orange rute uden for projektområdet. Under første transekt 9/5 blev der efterfølgende observeret et enkelt eksemplar på orange rute (Figur 2, 55°57'59.6"N 12°19'13.8"E). Allan Bornø Clausen har i 2021 også observeret et enkelt eksemplar på orange rute 5/6.

Figur 3. Lokalitet for Spættet Bredpande i Stenholts Indelukke uden for projektområdet på orange rute. 2 eksemplarer af arten blev fundet her i 2021. © Emil Blicher Bjerregård

Plejetiltag og indsatser for dagsommerfugle ved Rummelborg Dam

Ved de 3 besøg i forbindelse med sommerfugleovervågningen konstateres det, at området generelt er i meget ringe tilstand som levested for dagsommerfugle. Området er i høj grad domineret af førne og tæt skov. De anbefalede tiltag kan groft ses koges ned til følgende 4 hovedpunkter, som sætter rammerne for en sommerfuglevenlig forvaltning af Rummelborg Dam, både til gavn for Spættet Bredpande, såvel som andre skovlysningsdagsommerfugle. **Kun på blå rute i de nordligste 180 meter** hvor Spættet Bredpande formentlig stadig forekommer skal der ikke i første omgang foretages tiltag da området er sårbart. Ellers er der ingen sårbare sommerfuglehabitater i området, og de 4 hovedpunkter kan implementeres i resten af skovområdet.

- Lysåben skov
- Skovgræsning
- Brede skovveje
- Naturlig hydrologi

Lysåben skov

For at skabe optimale forhold for dagsommerfugle knyttet til skovlysninger, er det helt afgørende, at skoven bliver markant lysåbnet. Skovlysninger kan indeholde en ekstrem rig sommerfugle- og insektfauna, da lysningerne ofte er meget varierede i deres opbygning, lige fra mere tørre partier, til fugtigere partier, hvor der generelt er meget åbent, om end de typisk vil være omkranset af mindre buske og træer der giver læ og strukturer. Det anbefales derfor at der i dele af skovene udtynnes kraftigt. Det anbefales endvidere, at der eksperimenteres med forskellige former for udtyndinger rundt omkring i skoven, for på sigt at kunne opnå en mere evidensbaseret forvaltning.

Figur 4. Lukket skov i projektområdet, der begrænser meget af sollyset. Her er behov for kraftig udtynding. © Emil Blicher Bjerregård

Figur 5. Svensk skovlysning i Uppland med lysninger på begge sider, hvor den uddøde danske dagsommerfugle Mnemosyne flyver i antal. Her er ekstremt lysåbent med kun enkelte spredte træer. Et skovbillede man kunne forsøge at efterligne, som vil være til gavn for dagsommerfuglene. Også Spættet Bredpande flyver her. © Emil Blicher Bjerregård

Skovgræsning

Skovgræsning understøtter etableringen og opretholdelse af lysåben skov, og vil understøtte dannelse af heterogene strukturer og gunstige mikroklimatiske forhold, som er af stor vigtighed for især sommerfuglelarverne af Spættet Bredpande. Mosaikprægede skovlysninger med varme og læ er af afgørende betydning for mange sårbare og sjældne dagsommerfugle og insekter. Ved at genskabe ekstensive, seminaturlige græsningsformer, opnås der en naturlig variation i tilgroningen hen over året, og dyrenes græsning vil forebygge for tæt tilgroning. For at græsningen virker optimalt for skovlysningssommerfugle, skal den være ekstensiv og dertil er det også vigtigt, at der bliver græsset især i perioden fra februar til april i det tidligste forår. Her bliver ikke omsat biomateriale trampet ned, som skaber nye lysninger og åbne, blottede områder, hvor værtsplanter for Spættet Bredpande kan spire.

Figur 6. Svensk skovlysning som forbillede med Spættet Bredpande og andre sjældne skovlysningssommerfugle. © Emil Blicher Bjerregård

Brede skovveje

Der foreslås, at der generelt etableres vejrabatter på 10-20 meter langs flere af skovvejene. Brede skovveje vil især være til gavn for Spættet Bredpande. Der skal skabes større lysåbne partier, jo lysere jo bedre. Det anbefales derfor, at der laves en vis variation i bredden af vejrabatterne. Langs nogle skovveje skal der ikke udtynnes yderligere, mens der langs andre skal ryddes 10-20 meter. Efterfølgende monitoring ville muliggøre evidensbaseret forvaltning og optimering af

Figur 7. Lysåbne skovveje i orange område, hvor Spættet bredpande fløj i 2021, men reelt set måtte de gerne blive endnu mere brede. © Emil Blicher Bjerregård

naturplejetiltag. Larven af Spættet Bredpande er afhængige af soleksponeret forstyrret jord og da Tormenitil, Krybende Potentil og Skovjordsbær ofte trives langs skovveje, vil skovvejenes rabatter også kunne understøtte skabelse af biotopsnetværk mellem lysninger og rydninger i skoven.

Naturlig hydrologi

Et godt eksempel på hvorfor naturlig hydrologi er vigtigt, var seneste tørkesommer i 2018. Denne aflivede rigtig mange sommerfugle-bestande i Danmark på meget tørre og homogene lokaliteter. De lokaliteter hvor sommerfuglene klarede tørken bedst, var habitater med variation, med både våde og tørre partier. Naturlig hydrologi sikrer også bedre forhold for blomstrende urter, da det også forebygger tilgroning af grove græsser, træer og buske, som skygger for mindre plantesamfund. Tiltag som tildækning af afvandringsgrøfter og dræning er billige at gennemføre og understøtter udviklingen af mere dynamisk og heterogen skovnatur, som er gavnlig for de sårbare dagsommerfuglearter og den generelle biodiversitet.

Figur 8. Spættet Bredpande har i det sydlige Gribskov en af sine sidste bestande i Nordsjælland.

Klostergade 12A, 3230 Græsted
www.nationalparkkongernesnordsjaelland.dk
knsj@danmarksnationalparker.dk
